BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm006681

Dane szczegółowe

Właściciel:	**daja2**
Kraj:	**Austria**
Okres historyczny:	**brak danych**
Znaleziono:	**b.d.**
Materiał awersu:	**alpaka**
Materiał rewersu:	**mosiądz**
Wykończenie:	**brak**
Sygnowanie:	**TW**
Wytwórca:	**TW (Wien)**
Średnica:	**brak danych**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●---**
Profil:	**|| - dwuwarstwowy, płasko-płaski**

Występujące elementy

- korona [zamknięta]
- orzeł
- tarcza

Przeznaczenie

- szlachecki

Ostatnia aktualizacja: **2017-10-28 14:21**

Opis guzika btrm006681

Austriacki guzik liberyjny (produkcji austriackiej)

© *buttonarium.eu*

Awers

Awers przedstawia herb dynastii Habsbursko-Lotaryńskiej (Dom Habsbursko-Lotaryński).

Rewers

Rewers sygnowany: ✿ T (herb szlachecki z orłem z dwoma trzymaczami) W ✿ WIEN.

Przeznaczenie i datowanie

Guziki tego typu były stosowane przy liberiach reprezentacyjnej służby, np.: odźwiernego, lokaja, stangreta, itp. Rodzaj służby, która była wyposażona w liberie, zależał od wielu różnych czynników (moda, zasobność danej rodziny, itd.).

Mniej zamożne rodziny kupowały guziki z samym godłem, jeszcze mniej zamożni kupowali tańsze guziki z (pojedynczym/podwójnym) inicjałem (monogramem), z inicjałem wraz z koroną szlachecką lub z samą koroną odpowiedniej rangi. Z ogłoszeń zamieszczanych w polskiej dziewiętnastowiecznej prasie wynika, że więksi producenci mieli pewien zapas tego typu guzików (inicjał, inicjał wraz z koroną szlachecką lub tylko korona rangowa) i były one dostępne w ciągłej sprzedaży. Inicjały na guzikach były najczęściej pisane tzw. szwabachą.

Guziki liberyjne były zamawiane najprawdopodobniej przez krawca, któremu zlecono uszycie liberii. Spotykane są polskie guziki liberyjne, które zostały wyprodukowane aż w Paryżu, Wiedniu lub Sankt Petersburgu, chociaż można je było zamówić również w Polsce.

Piękne liberie wraz z odpowiednimi guzikami zaczęły być modne w Europie w II połowie XVIII wieku. Na przestrzeni wieku XIX stawały się coraz popularniejsze, a wynikało to z mody. Postęp techniczny spowodował obniżkę cen guzików, co wpłynęło na większą ich dostępności.

Liberie były w powszechnym użytku głównie do wybuchu I wojny światowej, a gdzieniegdzie aż do wybuchu II wojny.

Do czasów współczesnych liberie przetrwały w renomowanych hotelach, klubach itp.

Ciekawostka

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, wraz z uchwaleniem *Konstytucji Marcowej z 1921 roku* państwo przestało uznawać tytuły arystokratyczne, co nie przeszkodziło w dalszym używaniu liberii z odpowiednimi guzikami. Po zakończeniu II wojny światowej, z powodu zmian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce, nie honorowano żadnych tytułów szlacheckich. Większość dóbr bogatych rodzin została znacjonalizowana i ostatecznie zakończyła się era służby, liberii i guzików liberyjnych.

Źródła

- Wikipedia.pl - Dom Habsbursko-Lotaryński
- Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.1, Elbląg 2008
- Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.2, Elbląg 2013

- patrz strona: 152

Słowniczek

- Wikipedia.pl - Blazonowanie
- Wikipedia.pl - Dewiza herbowa
- Wikipedia.pl - Figura heraldyczna
- Wikipedia.pl - Godło
- Wikipedia.pl - Hełm heraldyczny
- Wikipedia.pl - Heraldyka

- Wikipedia.pl - Heraldyka polska
- Wikipedia.pl - Herb
- Wikipedia.pl - Herb szlachecki
- Wikipedia.pl - Herb szlachecki (lista herbów)
- Wikipedia.pl - Herbarz (heraldyka)
- Wikipedia.pl - Herbowni
- Wikipedia.pl - Herby szlachty polskiej (galeria)
- Wikipedia.pl - Inicjał
- Wikipedia.pl - Klejnot herbowy
- Wikipedia.pl - Korona rangowa
- Wikipedia.pl - Labry (heraldyka)
- Wikipedia.pl - Liberia (ubiór)
- Wikipedia.pl - Monogram
- Wikipedia.pl - Order herbowy
- Wikipedia.pl - Postument heraldyczny
- Wikipedia.pl - Szlachta
- Wikipedia.pl - Szlachta w Polsce
- Wikipedia.pl - Szwabacha
- Wikipedia.pl - Trzymacze heraldyczne
- Wikipedia.pl - Zawołanie

Wytwórca: TW (Wien)

Założyciel fabryki Martin Thalhammer urodził się ok. 1772 roku[1)]. W Wiedniu rozpoczął swoją działalność produkcyjną w 1801 roku[2)] pod nazwą *Martin Thalhammer*[3)]. W latach 1803-1812 fabryka mieściła się pod adresem Rennweg 427[4)]. Tu też przyszło na świat dwoje jego dzieci pochodzących ze związku z żoną Katharinę Posch: Magdalena (1805-1806) i Martin Joseph (1807-?). Między 1807 a 1809 rokiem Thalhammerowie przenieśli się pod numer 453, a wkrótce po tym (ok. 1812 r.) przeniosła się tam także produkcja guzików. Ze wszystkich znanych dzieci Martina wiek dorosły osiągnęła jedynie Francisca Katharina (1810-?), ona też została jedyną dziedziczką fortuny.
Od około 1820 fabryka działała przy Landstrasse 498, a jej skład znajdował się przy Goldschmiedgasse 594. W 1832 roku do firmy dołączył zięć Martina Thalhammera - młody c.k. urzędnik Ferdinand Welzl (ok. 1806-1893), który 2 października 1831 poślubił jedynaczkę. Od co najmniej 1833 roku czasu pod oficjalnym przewodnictwem Ferdinanda Welzla spółka nosiła nazwę *Thalhammer & Welzl*[5)].
W latach 1833-1861 r. fabryka działała pod numerem 583 przy Landstrasse i Rennweggasse[6)], a następnie od co najmniej 1864 r. przy Rennweggasse 46. Od tego czasu również skład fabryczny mieścił się pod nowym adresem Goldschmiedgasse 4. Ostateczna zmiana adresu firmy nastąpiła ok. 1874 roku, od tej daty aż do końca swojej działalności fabryka mieściła się już przy Rennweggasse 60[7)].
W 1850 roku Martin Thalhammer zrezygnował z prowadzenia fabryki i od tej pory jedynym właścicielem był Ferdinand Welzl. Założyciel manufaktury Martin Thalhammer dożył sędziwego wieku - zmarł 14 lipca 1860 roku w 88 roku życia. Mimo zmian własnościowych firma cały czas działała pod tym samym szyldem. W 1893 roku zmarł Ferdinand Welzl pozostawiając fabrykę w rękach jedynego syna - Gustava Ferdinanda.
Ostatnie informacje o istnieniu firmy pochodzą z 1902 roku.

Działalność
Fabryka zajmowała się produkcją guzików z tombaku, pozłacanych, posrebrzanych i platerowanych[8)], zarówno wojskowych, jak i cywilnych. Do grona klientów fabryki należeli nie tylko ludzie z wysokich kręgów, lecz także dwór cesarski. W 1832 roku Martin Thalhammer otrzymał tytuł „Cesarsko-Królewskiego Nadwornego Producenta Guzików Metalowych" (k.k. Hof-Metall-Knopffabrikant), później ten tytuł otrzymali także kolejni właściciele: Ferdinand Welzl w 1871 r. i jego syn Gustav w roku 1893. Fabryka posiadała cesarsko-królewski przywilej produkcji. Dwóch pracowników fabryki (Caspar Selig i Josef Eisele) zostało odznaczonych przez cesarza

srebrnym Krzyżem Zasługi (Verdienstkreuz) za 50 lat służby. Firma brała udział w wystawach, na których zdobywała wyróżnienia, m.in. na Wystawie Powszechnej (Weltausstellung) 1873 r. w Wiedniu otrzymała Medal Zasługi (Verdienst-Medaille)[9].

Przypisy

[1] Na podstawie metryki zgonu.
[2] Niektóre źródła podają datę 1804, chociaż firma z pewnością działała już w 1803 r.
[3] V. L. Weiss, Die Gross-Industrie Oesterreichs. Festgabe zum glorreichen fünfzigjährigen Regierungs-Jubiläum Seiner Majestät des Kaisers Franz Josef I. dargebracht von den Industriellen Oesterreichs 1898, B. 2, Wien 1898, s. 388.
[4] Vollständiges Auskunftsbuch, oder einzig richtiger Wegweiser in der kaiserl. königl. Haupt- und Residenzstadt Wien : für Kaufleute, Fabrikanten, Künstler, und Handwerker, vorzüglich aber für Fremde, auf das Jahr 1803, Wien 1803, s. 108.
[5] J. B. Schilling, Adressen-Buch der Handlungs-Gremien und Fabriken der kaiserl. königl. Haupt- und Residenzstadt Wien dann mehrerer Provinzialstädte : für das Jahr 1833, Wien 1833, s. 209 - 210.
[6] tamże.
[7] Adolph Lehmann`s allgemeiner Wohnungs-Anzeiger : nebst Handels- u. Gewerbe-Adressbuch für d. k.k. Reichshaupt- u. Residenzstadt Wien u. Umgebung, Wien 1859 - 1903.
[8] Beschreibung der Handlung und des Industriefleißes der k.k. Haupt- und Residenzstadt Wien : oder: merkantilischer Wegweiser durch Wien und das Erzherzogth. Oesterreich, Wien 1803, s. 68.
[9] V. L. Weiss, Die Gross-Industrie Oesterreichs. Festgabe zum glorreichen fünfzigjährigen Regierungs-Jubiläum Seiner Majestät des Kaisers Franz Josef I. dargebracht von den Industriellen Oesterreichs 1898, B. 2, Wien 1898, s. 388.

Źródła

Wikipedia.de - Thalhammer & Welzl
www.poszukiwanieskarbow.com - Wiedeńskie fabryki guzików: MT i TW - prośba o pomoc

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-17 14:53**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.01